

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות	מס' הנוהל: 2.0	עדכון מס': 3
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 1
מאת: 8		

1. מטרת הנוהל

הנוהל נועד להגדיר מחויבות הנהגת מועצה מקומית שהם למערכת הניהול הסביבתית ולהגדיר את מדיניות איכות הסביבה של המועצה.

2. הגדרות

- 2.1 מערכת ניהול סביבתי (מנ"ס)** – מערכת אשר נועדה לקדם את תהליך השגת מטרות ויעדי המועצה בתחום איכות הסביבה וגיבוש התכניות הסביבתיות.
- 2.2 שירותים ממלכתיים** – המועצה משמשת זרוע ביצועית של השלטון המרכזי בתהליך אספקתם של שירותים ממלכתיים לאזרחים, כגון: חינוך ותרבות, רווחה, בריאות איכות הסביבה ודת. קיימת חלוקת תפקידים מוגדרת בין השלטון המקומי לבין השלטון המרכזי, בכך שהתכנון והפיקוח הכללי נתונים בדי"ר רשויות המדינה ואילו הביצוע המנהלי, המשקי והאדמיניסטרטיבי מוטל על הרשות המקומית.
- 2.3 שירותים מקומיים** – המועצה אחראית להספקת שירותים כגון: שירותי הנדסה, אספקת מים ותאורה, שירותי תברואה ואיכות סביבה, מפעלי עזר עירוניים, שירותי חירום והתגוננות אזרחית. תפקידה המסורתי של הרשות המקומית כגוף מספק שירותים איננו מבוטל והוא בנוסף לעיסוקה בתחומים הכרוכים בראיית החזון, מחקר ופיתוח, יוזמה, יצירתיות, טיפוח הקיים והחדש, שיקום וחיזוק, עידוד והדרכה.
- 2.4 ממונה איכות הסביבה** – מנהל אגף שפ"ע אשר מונה לתפקיד ע"י הנהלת המועצה וועדת היגוי עליונה לאיכות. אחראי על קידום הניהול הסביבתי במועצה מקומית שהם. פועל בשיתוף עם מאמתת איכות ראשית.
- 2.5 סקר סביבתי** – סקר מקדים לזיהוי ההיבטים הסביבתיים המשמעותיים. הסקר משמש בסיס להקמת מערכת הניהול הסביבתי ומתאר את המצב בעת הקמת המערכת.
- 2.6 מועצה** – מועצה מקומית שהם.

3. תוכן הנוהל

3.1 עקרונות המדיניות הסביבתית המיושמת במועצה מקומית שהם:

- 3.1.1** ראש המועצה והנהלת המועצה רואים את עצמם כמחויבים לחתור לשיפור מתמיד באיכות החיים והסביבה למען תושבי שהם.

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות	מס' הנוהל: 2.0	עדכון מס': 3	
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 2	מתוך: 8

- 3.1.2** ההנהלה תפעל לשיפור ולהרחבת היכולת הניהולית והמקצועית של הדרג המינהלי במועצה ועובדיה, ותקיים מערכת ניהול סביבתי העונה לדרישות התקן הישראלי והבינלאומי של ISO 14001:2015.
- 3.1.3** ההנהלה בחתירתה לאיכות תפעל לשיפור איכות הסביבה.
- 3.1.4** הנהלת המועצה תפעל לשיפור ערוצי התקשורת הפנים ארגוניים תוך הבטחת דיווח אמין, עדכני, מהיר וענייני. הגברת הפתיחות והנכונות של העובדים להירתם לתהליך הכלל-מערכתי של שימור ושיפור מתמיד של הסביבה הינה יעד משותף להנהלה ולעובדים.
- 3.1.5** בתהליך של שיפור איכות השירות ושמירה על איכות הסביבה, תקפיד ההנהלה על כינון מנגנוני הדרכה ובקרה פנימיים נאותים לעובדים על הפעולות והתהליכים המתרחשים במועצה. במקביל יפותחו מדדים לבקרה (ניטור סביבתי) ומשוב וזאת על מנת ליצור נכונות וגמישות בארגון לשינוי ושיפור מתמיד בתחום איכות הסביבה.
- 3.1.6** ההנהלה תפעל להגברת שיתוף הפעולה עם ספקי המועצה על מנת להבטיח המשך הספקת מוצרים ושירותים אשר אינם פוגעים בסביבה.
- 3.1.7** הנהלת המועצה ועובדיה יפעלו לשיפור מתמיד בתשתיות המועצה ובאמצעים יעילים יותר במגמה למזער מפגעים סביבתיים.
- 3.1.8** ההנהלה מחויבת לפעול למניעת מפגעים סביבתיים ולעמידה בדרישות כל דין, חוקים, תקנות וחוקי עזר של מועצה מקומית שהם, אשר יופצו לגורמים המתאימים בתוך המועצה ומחוצה לה.
- 3.1.9** ההנהלה תפעל בזיקה למערכת האיכות הקיימת תוך הוספת נדבך המתמקד באיכות הסביבה.
- 3.1.10** המועצה תקדם את מדיניות איכות הסביבה תוך התחשבות ושיתוף פעולה אזורי.
- 3.1.11** המועצה תפעל להביא לידיעת כל העובדים עבודה או מטעמה את המדיניות הסביבתית, ולהעמיק את הרגישות הציבורית לצרכי הסביבה.

מנהיגות ומחויבות

3.2. הנהלת המועצה מחויבת לניהול מערכת סביבה במועצה לרבות קידום ווידוא יישום המרכיבים הבאים:

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות	מס' הנוהל: 2.0	עדכון מס': 3
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 3
	מתוך: 8	

- 3.2.1. הנהלת המועצה תגדיר ותאשר את המדיניות הסביבתית בארגון – מדיניות סביבתית משולבת (נספח 1) ותפוצו בקרב כלל עובדי הארגון. ההנהלה תוודא הטמעת מדיניות סביבה בקרב עובדי המועצה.
- 3.2.2. ההנהלה תוודא שילוב דרישות מערכת ניהול סביבה בתהליכים הארגוניים במועצה.
- 3.2.3. ההנהלה תספק משאבים מספקים לפיתוח, הטמעה, תפעול ובקרה של מערכת ניהול סביבה בארגון. המשאבים כוללים הן משאבים אנושיים והן משאבים חומריים.
- 3.2.4. ההנהלה תפרסם את החשיבות של ניהול מערכת סביבה בקרב עובדי המועצה והעמידה בדרישות התקן ISO 14001:2015.
- 3.2.5. הנהלת המועצה תכלול שיקולים סביבתיים בהתאמה לאסטרטגיה הארגונית ותוך התאמה לאילוצים הכלכליים/ תקציביים של המועצה. ההנהלה תוודא השגת התוצאות המצופות ממערכת ניהול סביבה. ההנהלה באמצעות מאמתת איכות ראשית, וממונה איכות סביבה, תוודא שמטרות, יעדים ותוכניות עבודה מוגדרות וממומשות (מסמך ישים 1).

תפקידים, אחריות וסמכויות בארגון

- 3.3. ההנהלה תגדיר תפקידים ותחומי אחריות וסמכות בארגון לרבות תפקידים העוסקים באיכות סביבה, בהתאם לקובץ התפקידים של משרד הפנים (מסמך ישים 2) ובהתאם למבנה הארגוני שלה (נספח 2 ונספח 3).
- 3.4. כל אחד מעובדי המועצה הינו חלק ממערכת ניהול הסביבה במועצת שהם.
- 3.5. תפקיד האימות
- 3.5.1. העובדים הממלאים תפקיד אימות איכות נדרשים לעבור תהליך של הכשרה, הדרכה והסמכה. לא יועסק עובד בתפקיד אימות בטרם הוכשר, הודרך והוסמך.
- 3.5.2. בנוסף למאמתי האיכות נשענת המערכת הארגונית על גורמי מעקב, פיקוח ובקרה.
- 3.5.3. הפונקציה של מאמתת איכות פנימי ניתנת לעובד שהוכשר והוסמך בהתאם למוגדר בתפקידו. מאמתת איכות ראשית תקבע את הקריטריונים לבחירת מאמתי איכות פנימיים מקרב עובדי המועצה.
- 3.5.4. מאמתת איכות ראשית מופקדת על:

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות	מס' הנוהל: 2.0	עדכון מס': 3
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 4
מתוך: 8		

- 3.5.4.1 בקרה שוטפת ויזומה של פיתוח ויישום מערכת נהלי האיכות.
- 3.5.4.2 ניהול תהליך אימות איכות פנימי הכולל: בחירת מאמתי איכות פנימיים על בסיס קריטריונים מוגדרים, הכשרתם, הדרכתם והנחייתם.
- 3.5.4.3 הסמכת מאמתי איכות פנימיים.
- 3.5.4.4 ריכוז ממצאים של מבדקי איכות פנימיים וקידום פעולות מתקנות.
- 3.5.4.5 פעילות סקר הנהלה (ראה מסמך ישים 3).
- 3.5.4.6 איש הקשר מול החברה המייעצת ומול הגורם המסמיך לתקן.

3.6 מערכת ניהול סביבתי

- 3.6.1 מערכת ניהול סביבתי תפעל בממשק עם מערכת האיכות הכוללת עפ"י דרישת תקן ISO 9001:2015 המנוהלת באחריות מאמתת איכות ראשית. מנהלת אגף איכות הסביבה הינה האחראית על מערכת הניהול הסביבתית עפ"י דרישת תקן ISO 14001:2015.
- 3.6.2 מערך מבדקי האיכות הפנימיים בנושא איכות הסביבה יבוצע בהתאמה לדרישות תקן ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 ולתוכנית המבדקים שתקבע ע"י מאמתת איכות ראשית והאחראית על איכות הסביבה.
- 3.6.3 בכל יחידה ארגונית רלוונטית מאמתי האיכות האגפיים יעסקו גם ביישום נהלי והוראות איכות הסביבה ביחידה.
- 3.6.4 ממצאי המבדקים הפנימיים של המנ"ס ידווחו לוועדת היגוי לאיכות כמקובל בסקר הנהלה עפ"י הנוהל (מסמך ישים 3).
- 3.7 ממונה איכות סביבה – מנהל אגף שפ"ע אשר מונה לתפקיד ע"י הנהלת המועצה וועדת היגוי עליונה לאיכות.
  - 3.7.1 אחראי על קידום הניהול הסביבתי במועצה מקומית שהם.
  - 3.7.2 פועל בשיתוף עם מאמתת איכות ראשית.
  - 3.7.3 קידום ועידוד הפעילות להגנת הסביבה במועצה שהם.
  - 3.7.4 קידום החינוך הסביבתי תוך העמקת מודעות התושבים לקימות.
  - 3.7.5 מתן הכוונה מקצועית סביבתית לכול האגפים במועצה.
  - 3.7.6 לתחזק את מערכת הניהול הסביבתי (מנ"ס ISO 14001:2015)
  - 3.7.7 להשתתף כחלק ממערך האכיפה והכוונות לשעת חירום של המועצה.
  - 3.7.8 לתאם פעילות סביבתית עם גורמי חוץ ובכלל זה המשרד להגנת הסביבה, משרד הבריאות, איגודי ערים באזור ורשויות מקומיות שכנות.

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות	מס' הנוהל: 2.0	עדכון מס': 3
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 5
	מתוך: 8	

3.7.9. לקיים מעקב אחר דרישות סביבתיות על פי דין בתחומי השטח המוניציפאלי של הרשות.

3.7.10. ליווי הרשות המקומית בשמירה וטיפול המגוון הביולוגי והאקולוגיה במועצה.

3.8. אגף שפייע:

3.8.1. אגף שפייע פועל לקידום נושאי איכות הסביבה בשהם, האגף מופקד על טיפול בנושאים שונים בתחום איכות הסביבה כגון: תעשיות, שפכים ורישוי עסקים, אגרואקולוגיה, פסולת, רעש, זיהום אויר, תכנון סביבתי, חינוך והסברה ועוד.

3.8.2. לאגף שפייע ממשק צמוד ומחייב עם המשרד להגנת הסביבה.

3.8.3. אגף שפייע מקיים מערך הדוק של יחסי גומלין עם הגורמים המופקדים על: פניות ציבור, הנדסה, ביוב ומים, תברואה ואיכות הסביבה, חזות המועצה, ועדה מקומית לתכנון ובניה, יעוץ משפטי, חינוך פורמאלי ובלתי פורמאלי, פיקוח וניקיון.

3.8.4. צוות האגף מתמקד בנושאים הבאים:

3.8.4.1. תעשיות, שפכים ורישוי עסקים ומתן אישורים לעסקים עפ"י חוק רישוי עסקים.

3.8.4.2. מניעת רעש ואיכות אויר, חומרים מסוכנים וקרינה.

3.8.4.3. תכנון וניהול סביבה

3.8.4.4. מחזור, שטחים פתוחים וקיימות.

3.8.4.5. חינוך והסברה - יזום ושילוב תוכניות סביבתיות במערכת החינוך.

3.8.4.6. פיקוח סביבתי.

4. אחריות ביצוע

4.1. מאמתת איכות ראשית

4.2. ממונה על איכות הסביבה

4.3. מנהלי האגפים.

5. מסמכים ישימים

5.1. מסמך ישים 1 - נוהל מס' 3.1 - תכנון והתייחסות לסיכונים סביבתיים והזדמנויות

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות	מס' הנוהל: 2.0	עדכון מס': 3
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 6
	מתוך: 8	

5.2. מסמך ישים 2 – קובץ תפקידים – משרד הפנים, 1992.

5.3. מסמך ישים 3 - נוהל מס' 6.1 - ניהול הערכת ביצועים מערכת ניהול סביבה

6. נספחים

6.1. נספח 1 – מדיניות סביבתית משולבת

6.2. נספח 2 - מבנה ארגוני – אגף שפייע

7. תפוצה

7.1. ראש המועצה

7.2. מנכ"ל המועצה

7.3. מנהלי אגפים

7.4. ממונה על אכה"ס

7.5. מאמתת איכות ראשית

7.6. קובץ נהלי איכות

כותב הנוהל: מכון אופק לניהול בע"מ	תפקיד: יעוץ ארגוני, הנדסת תעשייה וניהול
מנחה תהליך: מר ניסים אלקובי	תפקיד: מנהל אגף שפ"ע
מאשר הנוהל: מר יוסי בן חיים	תפקיד: מנכ"ל המועצה תאריך:

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות	מס' הנוהל: 2.0	עדכון מס': 3
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 7
מתוך: 8		

מועצה מקומית שהם

נספח 1

מדיניות סביבתית עפ"י דרישות התקן

ISO 14001:2015

- מועצה מקומית שהם מצהירה בזאת על מחויבותה לעקרונות תקן ISO 14001:2015.
- מועצה מקומית שהם תקיים את החוקים והתקנות של איכות הסביבה במדינת ישראל הנוגעים לפעולתה.
- מועצה מקומית שהם תקיים מערכת ניהול סביבתי לפי דרישות התקן הבינלאומי ISO 14001:2015.
- הנהלת המועצה תקצה משאבים ואמצעים נדרשים, בהתאם לתקציבה, לצורך הפעלה תקינה של המערך הסביבתי.
- הנהלת המועצה תקבע מטרות, יעדים סביבתיים ותפעל להשגתם, לשיפורם ולעדכוןם מדי תקופה.
- כדי להבטיח בקרה על השגת היעדים בתחום איכות הסביבה יבוצעו ניטור תקופתי וסיקורי סביבה, ינותחו סיבות לחריגות ויבוצעו פעולות תיקון ומניעה.
- ההנהלה תקדם במשולב תהליכים של הטמעת מערכת לניהול איכות, מערכת ניהול סביבתי ומערכת לבטיחות ובריאות תעסוקתית, תוך קיום שיפור מתמיד בכל ההיבטים.
- המועצה תפעל מתוך שיקולים סביבתיים בתהליכי הספקת שירותים מוניציפאליים לתושבי שהם.
- המועצה תפעל בשיתוף פעולה עם הרשויות הממונות, עם הלקוחות והספקים בכל ההיבטים הנוגעים לאיכות הסביבה.
- המועצה תפעל לקידום רכש ירוק ולהתקשרות עם ספקים הרואים חשיבות בשמירה על הסביבה.
- השמירה על איכות הסביבה היא מעניינו ובאחריותו של כל אחד מאיתנו.

מר יוסי בן חיים

מנכ"ל המועצה

נהלי איכות הסביבה – ISO 14001:2015

שם הנוהל: מנהיגות/ ניהול המדיניות הסביבתית	מס' הנוהל: 2.1	עדכון מס': 3
תאריך נוהל קודם: 13.12.20	תאריך עדכון: 14.7.22	דף מס': 8
מתוך: 8		

מצ"ב מסמך נלווה של מבנה ארגוני מעודכן ומאושר